

HÍRADÓ

könyvtári

A FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR DOLGOZÓINAK TÁJÉKOZTATÓJA

XXXIII. ÉVFOLYAM

10. SZÁM

1989. OKTÓBER

Szerkesztőbizottság

Tverdota Miklósné *elnök*
Katsányi Sándor *felelős szerkesztő*
Aknay Tibor, Bardócz Antalné
Csoma Mihályné, Havas Katalin
Márfy István, Varró Istvánné
Weisz Sándorné

Felelős kiadó: Kiss Jenő főigazgató

Megjelenik havonta

Ára: 2.50 Ft
Előfizetési díj egy évre: 30.- Ft
Készült a FSZÉK sokszorosítójában
Táskaszám
89/296
Eng. szám: III/ÜHB/30/1981
ISSN 0139-1917

VIDEO-LAZ ÚJPESTEN

A hatvanas években a TV megjelenése, illetve a körülötte kialakult kultusz hasonlítható ahhoz, amilyen erőszakos családtag lett a video egyes otthonokban ma Magyarországon. Ugyanakkor egyre több embernek okoz komoly anyagi gondot videózási igényeinek kielégítése, így aztán sokak számára kapóra jött a FSZÉK másokhoz viszonyítva igen olcsó kölcsönzési szolgáltatása.

A videokölcsönzés megindulása szinte mindenkit új helyzet elé állított. Azok, akiknek /még/ nincs ilyen masinájuk, meglepetten, néha megbotránkozva figyelik a video-szekerény előtt legváratlanabb pillanatokban kialakuló hullámzó tömeget. Azok, akiknek van készülékük, "kénytelenek" beiratkozni egy könyvtárba. Mások viszont régi olvasói múlttal a hátuk mögött szinte elfelejtik, hogy könyv is található az épületben.

A könyvtáros pedig csak néz, és néha remekül "szórakozik". Azon a kölcsönzőn például, aki a véres jelenetek iránti felháborodását kifejtve magához ragadja az akciófilmet tartalmazó kazettát, és kincsét szorongatva az emberi brutalitás oly káros elterjedését kárhoztatja. Vagy az egyszerűbb lelkeken, akiknek már egy Jókai műből ké-

szült film is megoldhatatlan problémát jelent. Tanárember válogat egyszem csemetéjének - kötelező olvasmányok videon - "ne bajlódjon annyit a gyerek az olvasással, elvisszem inkább filmen neki."

Vannak szegény maradi gyerekek is - mármint az a néhány hátrányos helyzetű - akik video hiányában képesek akár naponta eltölteni egy-egy órácskát a könyvtárban könyvek között matatva. Igaz, ők nem jutnak odáig, mint az a 13 éves kislány, aki 7 éves szomszédjának kezébe nyomta a tollat, mikor aláírást kértünk tőle egy kazetta kölcsönzéséhez, mondván: "én nem szeretek írni!"

Az a szende lelkű, korosodó háziasszony is nehezen felejtethető, aki unalmát a S a d o m á n i a című filmmel enyhíti, nem beszélve arról, aki A 3 0 1 - e s p a r c e l l a feliratú kazettára mutatva reménykedve kérdi: "ugye ez krími?"

Szerencsére kedvesebb emlékeink is akadnak. A férfi, aki kevesli állományunkban a cseh újhullámot, a kisgyerek, aki boldogan szorongatja a S ü s ü, a s á r k á n y című rajzfilmet, sőt még Ő is, aki betévedve egy filmért a könyvtárba - életében először -, tétován körülnéz, s kérdi: "Ha már itt va-

gyok, kereshetek valami könyvet is?"

Videokölcsönzőink a társadalom minden rétegéből jönnek, többségük szak- és betanított munkás. Körülbelül egyharmaduk kizárólag a video miatt iratkozott be, és nem kölcsönöz mást, sokan viszont könyvet is választanak. A többféle dokumentum eltérő kölcsönzési határideje és technikája bonyolulttá teszi a munkánkat, a tetemes bevétel kezelése úgyszintén. Szeptemberben több mint 300 főt szolgáltunk ki közel 750 kazettával, s a használatért 45.000,- forintot fizettek.

Sok kedves megjegyzést kapunk az elismervények miatt. Az első fizetés alkalmával még csodálkozva nézik, hogy mit adunk cserébe a 60,- forintért és érdeklődve olvassák rajta a szöveget.

- "Tessék mondani, ezzel most mit kell csinálni?"

- "Kidobhatom?"

- "Hagyja csak, ne is tépje le!"

- "Mami, én gyűjtöm a cédulákat!"

- "Mit csináljak ezekkel? Lassan már olyan sok, különböző színű cédulám lesz, hogy kikapétázhatom velük a lakást!"

Egy szó mint száz, a videózás, a videokölcsönzés felborította az életünket. A legsúlyosabb problémáinkat az állomány nagysága és minősége okozza. Összesen 250 műsoros kazettánk van, ennek fele játékfilm, 15%-a mesefilm, 30%-a irodalmi filmadaptá-

ció, 10%-a ismeretterjesztő film. Egyre könnyebbé válik a kazetták beszerzése, mivel a forgalmazók egymással versengve próbálják kielégíteni a vásárlók igényeit. Míg tavaly havonta 10-15 ezer forint elköltése is gondot okozott, addig az utolsó négy hónapban 100.000,- forintot vásároltunk el.

A "sztár-kazetták" természetesen azok, amelyek már behozták az árukat: Gyilkos s á v á l n i -32 kölcsönzés, T e g e r é s z a k a d é m i a - 33, H a l á l o s j á t s z m a - 38, A r a n y e s ő Y u c c á b a n - 63! Az ezekhez hasonló filmek a sztárok a hetenkénti vetítéseken is. A kezdeti bemelegítések után ma már egyre inkább megtelik a társalgó egy-egy krimi, vagy habkönnyű vígjáték bemutatásakor. /Az eddigi csúcs az E s ő e m b e r 100 fő feletti nézőszámával./ Előre látható keveses "bukás" volt a M e g á l l a z i d ő című film, amit két ember nézett végig. Hasonlóképpen kevesen látogatják a havonta egyszer bemutatásra kerülő klasszikus rockkoncert filmeket, a törzsközönség 6-8 főből áll.

A video-láz erősödik és egyre szélesebb tömegeket érint, reméljük, hogy idővel valamennyien megtanuljuk igényesen használni a videózásban rejlő lehetőségeket.

Az újpesti főkönyvtár dolgozói

A KESZ VIDEÓS TEVÉKENYSÉGE

A KESZ-ben már a létrehozáskor megkezdtük a videódokumentumok gyűjtését. A szolgáltatások tényleges megkezdésekor meglévő 99 db műsoros és 6 db üres kazettától hosszú utat tettünk meg a jelenlegi, közel 800-as állományig. Működésünk két esztendeje alatt megéltük a magyar könyvtáraknak az új formájú, nem hagyományos dokumentumok állományba építések jelentkező összes problémáját. Ezt a folyamatot igyekszem bemutatni a továbbiakban.

Indulásunk idején a FSZEK videós tevékenysége alkalomszerű és embrionális volt. Ez alól csupán a VII. ker. szakolvasó volt kivétel, ahol már akkor is koncepciózus gyűjtemény-alakítását folytattak. Alig voltunk még túl a videóbázisok kijelölésén és az első nagyobb mennyiségű gépvásárláson. Mint mindenki, a KESZ is megpróbálta beilleszteni a videót szolgáltatási rendjébe.

Kezdeti szerzeményezésünkben az elfogadott KESZ elvek szerint jártunk el: a rétegiek kielégítésére, specialitások, politikai, ismeretterjesztő anyagok vásárlására tettük a hangsúlyt. A kölcsönzött kazettaszám 5-6 db volt havonta. Igénybevételünket szinte teljes egészében gépeinknek köszönhetjük. Ugyanis a VII. ker. szakolvasó mellett csak mi rendelkezünk másolókapacitással.

Felhasználói környezetünket az öt kijelölt videobázis és a géppel rendelkező két másik könyvtár jelentette. Ezek majd mindegyike rendelkezett kazettaállománnyal és nagy számban készítették másolatokat szórakoztató programokról, erre nekünk az elvárásoknak megfelelő szolgáltatásképpen nem volt lehetőségünk. Ráadásul a mi állományunk a korábbi központi beszerzések következtében jelentős átfedéseket mutatott a részlegek ilyen jellegű anyagaival. Szemléletes példa volt ez az időszak arra, hogy nem lehet a megszokott formaruhát ráhúzni az újonnan megjelenő információhordozókra.

Következő lépésként igyekeztünk nagyobb számban beszerezni szórakoztató filmeket és zenés programokat. Az első fellendülés a másolásra beküldött kazetták számában volt tapasztalható. Az igénylők kis száma és állományunk korlátozott volta miatt azonban a forgalom még ekkor sem lett számottevő. Beláttuk, ha olyan szolgáltatást akarunk, amelynek valós, kimutatható eredménye van, akkor növelnünk kell a populáris művek számát. A videófilmek szolgáltatását kiemeltük a "KESZ kép"-ből és ettől kezdve saját törvényei szerint bántunk vele. Szerencsénkre az országos és a hálózaton belüli tendenciák segítették terveink megvalósítását. A beszerezhető műsoros kazetták száma jelentősen

megnövekedett, javult a minőség, csökkent az üres kazetták bolti ára. A vámszabályok liberalizációjának következtében egyre több állampolgár (így könyvtáros kollégáink is!) vásárolt videomagnetofont. Jelentősen változott pozitív irányba a média megítélése. Hálózatunkban egyre több részleg szervezett filmvetítéseket, csoportos foglalkozásokat. Mind többen igényelték videoberendezések megvásárlását. Mindezek, valamint az egyre gyarapodó kazettakinálatunk eredményeképpen 1988. nyarának végétől fokozatos fejlődés volt tapasztalható forgalmunkban.

Az új készüléktulajdonosok már el sem kezdték saját állomány kiépítését, hanem kezdettől fogva a KESZ szolgáltatásra építették tevékenységüket. Az újabb központi gépvásárlás valamint a külső támogatások következtében megnőtt az igénylők száma.

A legjelentősebb változás akkor következett be a KESZ szolgáltatásaiban, amikor a korábban video körként működő könyvtárak kölcsönző helyek váltak. E kölcsönző helyek nagy számban vásárolnak családi jellegű műsoros kazettákat, és a központi rendelkezések értelmében ezeket a KESZ másolatkészítés céljára kötelezően megkapja, ezért költségvetésünket ezentúl csak az üres kazetták és a KESZ jellegű művek műsoroskazettáinak megvásárlása terheli. A részlegek átadott /üresként vásárolt/ kazettái nagymértékben növelték állományunkat. Ennek és a több száz darabos saját beszerzéseinknek lett az eredménye, hogy ez év szeptember hónapjától a hagyományos egye-

di kölcsönzés helyett egy új rendszerű videokazetta szolgáltatást ajánlhatunk részlegeinknek.

Az új letéti rendszer keretében az igénylő számára kéthetenkénti váltással megegyezés szerinti számú és összetételű csomagot biztosítunk. A beszerzés, bedolgozás, szervizelés, selejtezés gondja a miénk, míg a részlegek folyamatosan új műsorokhoz jutnak. A letéti idő alatt saját belátásuk és terveik szerint használják a filmeket. Természetesen a továbbiakban is ki óhajtjuk elégíteni a speciális kéréseket, ám a kezdeti tapasztalataink szerint ezek száma a letéti rendszer terjedésével rohamosan csökken.

Jelenleg biztosítani tudjuk a havi 20-25 új cím beszerzését. Meglévő darabszámunk lehetővé teszi igénylőink teljes körében a letéti rendszer megvalósítását. Ma már a szórakoztató filmek általunk felvállalni nem kívánt szélességei kivételével minden műfajban választékkal rendelkezünk, míg továbbra is beszerezünk a hagyományos KESZ jellegű anyagokat is.

A KESZ állományának igénybevétele valamint a kölcsönzőhelyek nagy forgalma igazolja a videotechnika könyvtári felvállalását. Az ilyen széles körben igényelt információhordozónak helye kell, hogy legyen szolgáltatásainkban. Munkánkban sikerült néhány ponton kapcsolódást találnunk a napi elvárásokhoz, ez azonban még kevés ahhoz, hogy elégedettek legyünk. Mind a gazdaságosság, mind a felhasználás lehetőségeinek megtalálása terén van még mit tennünk.

Tóth Sándor

„VIRAGOZZÉK SZÁZ VIRAG, VIRAGOZZÉK SZÁZ ISKOLA”

Könyvtári hálózatunk az elmúlt tíz évben nagy változáson ment keresztül; érzem, látom a törekvést egy számomra is szimpatikus könyvtárkép kialakítására. E "reformfolyamat" javarésze felülről kezdeményezett és irányított volt, s egy bizonyos szintig elfogadhatónak, sőt hasznosnak mondható a központi irányítás szerepe. Jó ideje azonban azt látom, hogy a lendület leült, s azok a helyi törekvések, amelyek megújíthatták volna, nem kapnak megfelelő támogatást, zöld utat.

Mit szeretnék?

Színes, zsbongó, sokféleségében érdekes, s működésének csak legfontosabb elvi irányait tekintve egységes hálózatot. Mi szükséges ehhez? A lehetőség, hogy minden kerület megtalálhassa, megteremthesse ön maga számára saját arcát a saját felelősségére.

A kívánt célhoz vezető utat az egyes területek, kerületek önállóságában láttam eleinte, s ez alatt önálló szakmai munkát és gazdálkodást értettem. A környezete életébe szívósan beépülő, elsősorban használóinak érdekeit képviselő, ill. nekik elszá-

molni tartozó könyvtár képe lebegett a szemem előtt, szervezetileg Havas Kati elképzelései szerint. A kerületek működéséért szakmailag a huszonkét főkönyvtár igazgatója, a propaganda, a kapcsolatrendszerek és a gazdálkodás fejlődéséért a több kerület szövetkezése révén létrejött régiók élén álló menedzserigazgató felelne. A közöttük lévő kapcsolat nem hierarchikus, hanem munkára orientált és egyenrangú. Ők alkotnák együtt és különféle csoportokban azokat a bizottságokat, amelyek a hálózat működését irányítják és szükség szerint összehangolják. A főigazgató végső döntési joga evidencia számomra.

Tovább gondolkodva pár kínos kérdés fogalmazódott meg bennem az elképzéléssel kapcsolatban. Pl.: gyakorlatilag mi kerülhetne a menedzserigazgatók munkaköri leírásába a jelenlegi külső-belső társadalmi-gazdasági körülményeink között? S ha éppoly tehetetlenek lennének, mint én, szükség van-e rájuk egyáltalán? Mit adnék át a jelenlegi feladataimból? Őszintén szólva mindent rájuk bízni, ami terhes számomra, amit nem szeretek csinálni - így viszont ez igen

szubjektív és átgondolatlan elképzelés, amellyel nincs is realitása. Fogalmazványom első változatát újraolvasva feltűnt azonban, hogy minden ötlettel, javaslatommal első-sorban a jelenlegi irányítás alól szeretném kivonni magam, hiszen ezek megvalósításához igazán nem kellene teljes szervezeti átalakítás. Gondjaim nagy része feletteseim vezetési módszereiből adódik, s mivel úgy vélem, hogy nem látják, vagy nem akarják látni az e módszerek okozta problémákat, s én nem bízom a "bölcs belátásban", ezért kívántam minél távolabbra kerülni a "Központtól", s minél önállóbb teret megfogalmazni magamnak.

Vezetői ténykedésem kezdetén tanácsokat kértem egy tapasztalt kolléganőmtől, s ő a sikeres vezetői munka titkaként a beosztottak iránti bizalomra intett.

E b i z a l o m h i á n y a egyik fő oka problémáinknak. A felső és középvezetők közötti bizalmatlanság kölcsönös: vezetőim nem bíznak az ítélőképességemben, ezért túlszabályoznak; én nem bízom intézkedéseik átgondoltságában, s ezért igyekszem a gyakorlatomhoz "igazítani" az utasításokat.

A lényeg eközben gyakran elsikkad: mi, középvezetők vagyunk a gyakorlattal összekötő utolsó láncszem az irányítási folyamatban, az intézkedések hatása közvetlenül érint minket, rajtunk "csattan". Mindannyiunk munkájának értelme és célja, az olvasók szolgálata a mi kezünkben van.

Legutóbb a video-körökkel kapcsolatos gondjaink figyelmeztettek arra, hogy nem rendelkezünk megfelelő jogosítványokkal. Kb. egy éve hangzott el egy könyvtárvezetői értekezleten az az elvárás, hogy a felső vezető szűk körű beleszólási- és döntési jogkörünket, s segítse testülettel szerveződésünket. Én akkor is, most is úgy gondolom, hogy erre nagy szükség van, mindamellett nekünk kellene szerveződnünk, s kicsikarnunk munkánk érdekében a számunkra megfelelő körülményeket. Valóban hatékonyak természetesen a két út együttes alkalmazását tartom.

Elgondolásaim egy részét tulajdonképpen megvalósíthatnám, ha "felnőtt" lennék, csak hogy a hierarchikus szervezet, az autokrata, paternalista vezetési stílus, mint tudjuk, infantilizál. Az áttekinthetetlen /csak számomra?/ hatásköri- és kapcsolatrendszerek engem bénítanak, ezért javasolom újrafogalmazni ill. megfogalmazni a különböző szintek feladatrendszerét.

Mire gondolok? Rendszeresen tapasztalom, hogy minket érintő döntések, tervezetek a megvalósítás előtti végső stádiumban kerülnek eléink, s a fölöttük való esetleges vitában a megfogalmazók olyan érvekkel, olyan dolgokhoz ragaszkodnak, amelyek mérlegelése, uram bocsá', eldöntése a mi feladatunk lenne. Pl.: szerintem a felsővezetés dolga eldönteni, hogy kölcsönözzük, ill. kölcsönözhetjük-e a videokazettákat, a többi ezzel kapcsolatban a miénk. Ha én lennék a főigazgató... beje-

lenteném az elvi döntést és kivonulnék a folyamatból a gyakorlati kidolgozás elkészültéig, amire vagy kimondom az áment, vagy visszadom átdolgozásra.

Demokratikus és nagyvonalú vezetésre vágyom, hogy szabadnak és partnernek érezhessem magam, s akkor bizonyára jobban tudnám "hozni" azt a nyílt viselkedést, gondolkodást, amire a jelenlegi atyáskodó, iskolás bátorítások ellenére képtelen vagyok.

Bizalmatlanság nemcsak a különböző szintek között, hanem ezeken belül is érezhető. Rendszeresen tapasztalom értekezleteken, megbeszéléseken, hogy mi középvezetők sem becsülnük egymást kellőképpen.

Csak elhatározás kérdése.../??/

Szeretném, ha a kerületre jutó összegek nyilvánosak lennének, s a kerületi vezetőknek beleszólásuk lehetne a felhasználásba. Nem tudok gazdaként viselkedni, ha nincs megfelelő információ a könyvtáraink működési feltételeiről, /még akkor is hasznos volna ez az ismeret, ha a pénz közvetlenül nincs az én kezemben/. Nem utólagos kimutatásra gondolok, mert az értelmetlen, ha nem előzi meg egy tájékoztató beszélgetés a tervezési fázisban. Mi akadályozza annak, hogy részletesebb ismertetést kapjunk a munkaterv ill. a jelentés megbeszélésekor anyagi helyzetünkről? Jobban átlátnánk az intézmény gondjait, jobban tudnánk alkalmazkodni, kevesebbet elégedetlenkednénk.

Érdekelne, hogy mennyibe kerülnek a tervbe vett tatarozások könyvtárunként, s mit csinálnak ezért a pénzért; hogy mennyit nyerünk a "saját rezsin" stb. A IV. kerületi könyvtár felújítása immár a harmadik ilyen "szükségállapot" az életemben. Tapasztalataim alapján fontosnak tartanám, hogy a munkák előtt és folyamán részletesebb megbeszéléseket folytassunk a várható problémákról, menetükről. Csak ezek ismeretében vagyunk képesek segíteni a Műszaki osztály dolgozóinak.

Nem volna talán hiábavaló, ha meghatározott időközönként az ÜFŐ vagy a műhely vezetője végigjárná a hálózatot és a könyvtárakban beszélne meg a könyvtárossal a teendőket, valószínű problémákat, tájékoznának, valamint tájékoztatnának, hogy mit lehet és hogyan megoldani, mire van pénz stb... Az általuk valami miatt nem vállalt, de indokolt és szükséges munkák elvégzésére legyen módom saját környezetemben megoldást találni. A könyvtár ugyanis nemcsak a dokumentumok gazdag tárháza, hanem olvasói, emberi kapcsolatai révén szinte minden lehetőségnek. Ezek kihasználásának titka gyakran az azonnali döntés jogában vagy lehetőségében rejlik.

Célszerűbbnek tartanám, ha az eszköz- és anyaggazdálkodás területén is a kerület lenne a gazda, s a könyvekhez hasonlóan selejtezhethetnénk és eladhatnánk, ill. pótolhatnánk a szükséges eszközöket. Jobban vigyáznánk rájuk, az állagukra, s felelősebben terveznénk a valódi szükségletek szerint.

Hasonlóképpen fontos lenne, ha a kerü-

let bevételei /ill. ezek meghatározott része/ a kerületé maradnának.

Komolyabban venném a kötészeti keretet is, ha nem a semmitmondó darabszámot kapnám meg, hanem "árkeretet", esetleg beépítve a beszerzési keretbe. Biztosan mindannyian azt köttetnénk, amit kell.

/folytatjuk/

Vida Emilia

Könyvtárunk vezetősége az érdekeltek bevonásával meg kívánja vitatni a különböző szintű vezetők és a munkatársak viszonyának szerteágazó kérdéseit. E célt szolgálta október 4-én Barczy Zsuzsa vizsgálati jelentésének megbeszélése /ld. lapunk 9. számában/ és a korszerűsítési javaslatok kidolgozására adott megbízások. Az elkészült tanulmányok közül Havas Katalinét korábban már közöltük; az október 11-i igazgatói értekezleten megvitatottak közül Vida Emiliáét itt adjuk közre /csekély rövidítéssel/, Jakubecz Ilona és Maruszkai József írásait a következő számokban tesszük közzé.

Szerk.

TALÁLKOZÁS ÖNMAGUNKKAL

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár sokszor tanúsított megújulási készséget, de eddig - véleményem szerint - egy igen lényegest elhanyagolt: ez pedig az emberi tényező. E fogalom eléggé elcsépelet, hogy azt ne mondjam lejáratos, de ez nem a fogalom hibája.

Ha komolyan vesszük hivatásunkat, a könyvtárosságot, akkor a következő dimenziók vizsgálatát kell elvégeznünk:

- könyvtáros - könyv
- könyvtáros - olvasó
- könyvtáros - könyvtáros
- könyvtáros - vezető.

Az elkülönítés mesterséges, de jó munkát, jó színvonalon csak az az autonóm személyiség tud végezni, akinek e négy területen pozitív élményei és kortól függetlenül perspektívái vannak.

Képzéseink eddig erre a területre nem merészkedtek. Hierarchikus struktúránk is ellene hatott mindennek. Egy adott kollektívva belső problémáit akkor ismerte meg /vagy fel/ a vezetőség, amikor már kezelhetetlené vált, vagy akkor, amikor a vezető beismerte /ha erre képes volt/ tehetetlenségét. Ekkorra viszont alig maradt eszköz, s az is általában adminisztratív volt.

Önmagunk mentségéül felhozhatjuk, hogy a humán területen máshol se jobb a helyzet, az emberi kapcsolatok céltudatos javítására sehol se fordítanak nagy energiát, és különben is annyi bajunk van... De ez önfelmentés.

A fentieket végiggondolva egy felhívást szeretnék közzétenni.

Várom azoknak az olvasószolgálatot végző kollégáknak a jelentkezését, akik - mint könyvtárosok - szívesen találkoznának és szembesülnének önmagukkal, munkájukkal, annak minden örömeivel és nehézségeivel.

Várom azoknak a kollektíváknak a jelentkezését, akikben megfogalmazódott a közösséggé válás igénye, s ehhez a munkához külső segítséget is elfogadnak.

További információt személyesen, vagy telefonon is szívesen adok: Kály-Kullai Károly, FSZEK VII. ker. könyvtár /Rottenbiller u. 10., tel.: 425-362./ Hívásra kollektívákhoz időegyeztetés után házhoz megyek.

Kály-Kullai Károly

ZENE

A „Fehérhajó” jubileumára

Zenei könyvtárunk negyedszázados fennállásáról több lap is megemlékezett. A Muzsika szeptemberi számában Kecskeméti István A Zenei könyvtár jubileumára c. cikkében kíván sok sikert a "már megkezdődött újabb negyedszázadhoz", a Kr

tikában pedig Hollós Máté így zárja A "Fehérhajó" jubileumára c. írását: "Nemcsak kölcsönzőjegyemre, hanem a könyvtár egész eddigi nagyszerű működésére vonatkozóan kérem: hosszabbítsuk meg!"

EMELKEDŐ DÍJAK – CSÖKKENŐ OLVASÓTÁBOR?

/Második rész/

Előző összefoglalónkban számot adtunk az új beíratkozási rend nyomán kialakult olvasói létszámhelyzetről. Sajnálattal állapítottuk meg, hogy valóban bekövetkezett egy jelentős visszaesés a beíratkozók számában, mégpedig a becslésnek megfelelő 20% körüli arányban. A távolmaradás éppen a könyvtár felnőtt, /aktív/ olvasói körében a legjelentősebb, a csökkenés mértéke az ő esetükben 32,1%. Ennek következtében átrétegződés ment végbe az olvasótábor összetételében, a nyugdíjas és a tanuló réteg döntő fölénye lett jellemző. (Legalábbis adminisztrációs szinten, a tényleges könyvtárhasználatban nem feltétlenül!) A foglalkozási összetételt vizsgálva kiderült, hogy a szellemi foglalkozásúakénál /diplomás és alkalmazott/ is aggasztóbb a fizikai munkás olvasók elmáradása könyvtárainkból.

A hálózat egészére érvényes tendenciák az egyes kerületekben eléggé eltérő módon jelentkeznek, a helyi sajátosságok színezik, alakítják, befolyásolják a létszám-alakulást és az összetételt.

Először nézzünk egy számszerű egybevetést a kerületek között. Az alábbi táblázat az olvasószám csökkenésének sorrendjében tartalmazza a kerületeket. /Mint emlékeztetés, az 1989. június 30-án mért adatokat vetettük egybe az 1988. június 30-i adatokkal./ A csökkenés mértékét százalékos arányban fejeztük ki:

IV. kerület	10,6%	emelkedés
XXI. "	6,5%	csökkenés
V. "	9,5%	"
XVII. "	11,2%	"
XVI. "	11,9%	"
XIX. "	17,2%	"
X. "	17,6%	"
XV. "	17,7%	"
VII. "	19,4%	"
XX. "	19,4%	"
VI. "	20,3%	"
XII. "	20,5%	"

Hálózati átlag: 20,9%

XIII. kerület	21,8%	csökkenés
XIV. "	23,7%	"
XI. "	25,5%	"
IX. "	26,3%	"
I. "	27,6%	"
VIII. "	28,3%	"
III. "	29,2%	"
II. "	29,3%	"
XVIII. "	30,9%	"
Mozgó	31,5%	"
XXII. "	43,1	"

I V. k e r ü l e t

Nem akarunk ünneprontók lenni, de az igazsághoz hozzátartozik, hogy a IV. kerület kiemelkedően jó eredménye nem teljesen reális, mivel az összevetés időpontjául szolgáló időszakban /1988. június/ a főkönyvtár átmenetileg a Munkásotthonban üzemelt, nyilvánvalóan kisebb hatékonysággal. Ehhez képes könnyebb volt 1989-ben az újonnan megnyitott főkönyvtár belépésével 100%-on felül teljesítenie; azonban tény, hogy néhány életkori, foglalkozási kategóriában 1,5-2-3-szoros az olvasói létszám emelkedése, kivétel a 6-12 éves korosztály.

X X I. k e r ü l e t

Minimális az olvasói lemorzsolódás, szinte nem is nevezhető csökkenésnek. Az óvodás és középiskolai tanulók beíratkozási aránya alig észrevehetően csökkent, az alsótagozatos tanulóké kifejezetten emelkedett (jótékonyan érezteti hatását a kettős funkciójú fiók léte). Csupán a szakmunkástanulók száma esett vissza a hálózati átlagnál is nagyobb mértékben. A középkorosztály jelenléte az általános tendenciától eltérően növekedett, a fizikai munkások száma alig csökkent, a szellemi dolgozók arányának alakulása megnyugtató. Szokatlan módon az egyetemi, főiskolai hallgatók arányában van lényeges visszaesés.

V. k e r ü l e t

Azzal együtt szerezte előkelő "helyezését", hogy a főkönyvtár gyermekrésze 1989-ben zárva volt. A 6 év alatti, óvodás gyerekek száma kiemelkedően nőtt, az általános iskolai korosztály jelenléte alig csökkent /1-2%-ot/. A nyugdíjas olvasók száma emelkedett. Meglepő az alkalmazottak létszámcsökkenésének átlagot meghaladó mértéke.

X V I I. k e r ü l e t

Mivel két "izmos" kettősfunkciójú könyvtár is van a kerületben, várható volt, hogy az iskolás korosztályok száma nem fog jelentősen csökkenni. Ez részben így is lett, a kicsik, az óvodások száma arányosan alakult, az alsótagozatos tanulóké némileg csökkent, ám a felsőtagozatosoké jelentősen nőtt. Ugyancsak emelkedett a középiskolások száma, a szakmunkástanulóké pedig szinte megkétszereződött! A fizikai munkások száma az átlagot meghaladóan csökkent /majdnem felére/.

X V I. k e r ü l e t

/A fiókkönyvtár adatait az 1987-es adatokkal kellett egybevetnünk, mivel 1988-ban tatarozás miatt zárva volt./ Az 1989 tava-

szán újonnan megnyitott fiók és az ugyancsak a közelmúltban megújult főkönyvtár esetében az újdonság varázsa valószínűleg ellensúlyozta a díjmelés kellemetlenségét. Az 50-59 év közötti korosztály száma másfélszeresére nőtt, egyébként pedig jelentősen emelkedett az alkalmazottak, a főiskolai hallgatók, a nyugdíjasok száma is.

X I X. k e r ü l e t

A korosztályi csoportok közül sajnálatos módon csökkent a legkisebbek, a 6 év alattiak és a 6-10 év közöttiek száma, viszont jelentős az emelkedés a középiskolás és szakmunkástanulók számában. Örvendetes tény, hogy az un. középkorosztály csak az átlagos mértékben csökkent, az 50-59 év közöttiek száma pedig emelkedett. Erősödött általában az értelmiségiek jelenléte a kerületben.

X. k e r ü l e t

Érdekesen alakult a gyerekkorosztályok jelenléte: az óvodások, 6 éven aluliak száma enyhén esett vissza, a 11-12 évesek csoportja azonban 60%-kal csökkent /!/, a 13-14 éveseké viszont 30%-kal nőtt. A különböző foglalkozási csoportokban nagyjából a hálózati átlagnak megfelelő a csökkenés mértéke, az egyetemi, főiskolai hallgatók száma jelentősen nőtt.

X V. k e r ü l e t

A gyermekkorosztály jelenléte megnyugtatóan alakult, ebben valószínűleg része van a kettős funkciójú és az iskolába telepített fiókoknak is. Bár a 6-12 évesek száma némileg csökkent, a 13-14 éveseké azonban emelkedett. A középiskolások jelenléte is arányos, kivétel a szakmunkástanulóké.

V I I. k e r ü l e t

Rendkívüli mértékben esett vissza a legkisebb korosztály, a 6 éven aluliak száma, kb. 80%-kal! Az általános iskola alsótagozatát végzők száma is csaknem felére csökkent. Emelkedett viszont a középiskolás, főiskolás olvasók száma.

X X. k e r ü l e t

/A 3-as fiók adatait nem tudtuk figyelembe venni, mivel 1988-ban és 1987-ben is zárva volt./ A kerületben a gyermekkorosztályok jelenléte minden korcsoportban ill. iskolatípusban 20-30% körül csökkent. Jelentősen emelkedett viszont a főiskolai hallgatók, a nyugdíjasok és az egyéb eltartottak száma. Általában az idősebb korosztályok jelenléte kiegyensúlyozottabb.

V I. k e r ü l e t

Jelentős emelkedés tapasztalható a 6 éven aluliak körében, az általános iskolások számának csökkenése sem haladja meg az átlagot. Feltűnően visszaesett az un. közép-

korosztály jelenléte /30-49 és 50-59 év között/, s szokatlan módon a nyugdíjasok száma is enyhe csökkenést mutat. Itt is emelkedett viszont a felsőoktatási tanulmányokat folytatók száma.

X I I. k e r ü l e t

/A főkönyvtár adatait 1987. jún. 30-hoz viszonyítottuk./ Arányos a gyermekek jelenléte, a 11-14 éves korosztályba tartozók száma jelentősen emelkedett is, a szakmunkástanulók száma ugyancsak nőtt. Az idős korosztály jelenléte is megnyugtatóan alakult, a fizikai munkások száma azonban felére csökkent, s még az értelmiségi olvasók száma is 40%-kal lett kevesebb./ Noha un. "budai negyed" könyvtáraitól van szó./

X I I I. k e r ü l e t

A legkisebbek száma /6 éven aluli, óvodás/ emelkedett, az általános iskolások korosztályában főleg a 11-12 évesek száma csökkent. Megnyugtatóan csak a főiskolai hallgatók és a nyugdíjasok száma alakult.

X I V. k e r ü l e t

Jelentős mértékben csökkent a gyermekolvasók száma, óvodástól 12 éves korig. A középiskolás korosztály jelenléte arányos, kivéve a szakmunkástanulókat. Szokatlan módon csökkent a főiskolai hallgatók száma, s valamennyi foglalkozási csoportban nagyjából az átlagnak megfelelő mértékben következett be visszaesés.

X I. k e r ü l e t

A 25,5%-os csökkenés mellett még mindig hatalmas az olvasók száma /13.550 fő/, akárcsak a XIII. kerület esetében. Sajnos azonban ez azt is jelenti, hogy igen jelentős számú olvasó morzsolódott le. Kismértékű a gyermekolvasók elmaradása, szokatlan módon a középiskolások száma is csökkent. Az idős korosztály jelenléte megnyugtatóan alakult, ám a középkorosztály és az értelmiségiek számában jelentős visszaesés történt.

I X. k e r ü l e t

A legkisebbek, a 6 éven aluliak száma emelkedett, azonban az általános iskolásoké, főleg az alsótagozatosoké jelentősen csökkent. Az idősebb korosztályok jelenléte arányosan alakult, a középkorosztály eléggé távolmaradt. Emelkedett a főiskolai hallgatók száma is. Az értelmiségi olvasók számának csökkenése meghaladja a hálózati átlagot.

I. k e r ü l e t

Az átlagot meghaladóan csökkent az alsótagozatos tanulók, a fizikai munkások, az értelmiségiek és a 30-49 év közöttiek száma. A mérleg másik serpenyőjében viszont az óvodások, a szakmunkástanulók, a főiskolai hallgatók enyhébb-jelentősebb emelkedése került. Egyedülállóan mondható, hogy ebben a kerületben a nyugdíjasok száma 23,4%-kal csökkent.

V I I I. k e r ü l e t

/A kerületi könyvtár adatait 1987-hez kellett viszonyítani a zárvatartás miatt./ Jelentősen csökkent a gyermekolvasók száma, főleg a 10 év alattiaké. Az átlagot meghaladó mértékben csökkent továbbá a fizikai munkás és értelmiségi olvasók száma. Az alkalmazotti réteg és a főiskolai hallgatók száma viszont jelentősen emelkedett.

I I I. k e r ü l e t

Az átlagos csökkenés - amint a táblázatból kiolvasható - 30% közelében mozog ebben a kerületben, ez főleg az általános iskolás korosztály, a fizikai munkás és az értelmiségi olvasók körében tapasztalható nagymértékű csökkenésből adódik. Ezt csak részben ellensúlyozza az óvodások, a szakmunkástanulók arányos jelenléte, a középiskolások, a főiskolai hallgatók és a nyugdíjasok számának kisebb-nagyobb mértékű emelkedése.

I I. k e r ü l e t

/A főkönyvtár adatai 1987-hez viszonyítva! A legtöbb korosztályi és foglalkozási csoportban a hálózati átlagot meghaladó mértékű csökkenés tapasztalható. Kedvezően értékelhető az alkalmazotti réteg, a szakmunkástanulók, a főiskolai hallgatók számának alakulása. Meglepően nagy arányú a nyugdíjasok számában bekövetkezett csökkenés /19,7%/.

X V I I I. k e r ü l e t

/Az I-es fiók végig nem működött! Az óvodáskorúak körében enyhe, az iskolai korosztályok körében jelentős csökkenés tapasztalható. a középkorosztály, valamint az értelmiségiek száma jelentősen visszaesett. Az átlagosnál nagyobb a csökkenés a nyugdíjas olvasók körében is, az alkalmazotti réteg száma viszont jelentősen emelkedett.

M o z g ó k ö n y v t á r

Mindenképpen figyelembe kell venni, hogy részben útépités miatt a buszok nem tudtak teljes intenzitással dolgozni. Így is jelentős emelkedés tapasztalható a legkisebbek körében /6 éven aluli/, valamint arányosnak mondható a nyugdíjas olvasók száma. Az összes többi életkori vagy foglalkozási csoportban hatalmas mértékű visszaesés mutatkozik.

X X I I. k e r ü l e t

Már az olvasói létszám csökkenését kifejező átlagos szám is óriási, ez a 43,1%-os arány, sajnos, az utolsó helyet garantálja a kerületnek. Azt jelenti, hogy szinte minden korosztályi és foglalkozási csoportban gyakorlatilag majdnem felére csökkent az olvasói létszám, legfeljebb egyes csoportokban egy kicsit kevesebb, másokban egy kicsit több a visszaesés. A felsorolásnak ezért nincs is különösebb értelme, a helyzet semmilyen szempontból sem megnyugtató.

x x x

Végére értünk az értékelésnek, illetve a jelenségek bemutatásának. A jelenségek mögött meghúzódó "lényeg", azaz az okok keresése a kerületek további feladata lesz. Fontos hangsúlyozni, hogy a tendenciákat az 1989. június 30-i adatok alapján rajzoltuk ki, azóta bizonyára megint változott a kép, hiszen körülöttünk is voltak változások. Például a diákigazolvánnyal rendelkezők ingyenes könyvtárhasználatára - reméljük - legalább az olvasói létszám alakulását kedvezően befolyásolja majd, de ez most még nem mérhető le.

Bartos Éva - Kiss Jánosné

MŰHELY

MI ÉRTELME?

— avagy mindennapi felesleges munkáink —

Le kell szögezmem, nem vagyok az adminisztrációs munkák s a statisztikák ellenese. A jó tájékoztató munka egyik alapvető feltételének tartom, hogy pontos képem legyen az állományról, s egy-egy ésszel összeállított statisztikai táblázat vagy grafikon többet mond számomra, mint 8-10 oldal űres fecsegés a munkáról.

De !!! Az új állománykihelyezés következtében - s tudomásom szerint könyvtáraink jelentős részében - nem különül el a gyermek- és felnőtt irodalom. Még a hagyományos könyvtárainkban is összevonhattuk az ismeretterjesztő irodalmat és az "S" anyagot, így

a kiskamaszok is a könyvtár teljes állományát használhatják. Az állomány összeosztásánál lényegében a könyvek állapota döntötte el, hogy melyik példány vált esetleg feleslegessé, tehát gyermek- vagy felnőtt könyvet töröltünk-e az állományból. A szerzeményezésnél egyértelműen a felnőtt jelzetet kapják most ezek a művek. Ezek után kérdelem, hogy a gyermek csoportos leltárkönyv adatai hol tükrözik a gyermekeknek szánt állomány nagyságát, ill. összetételét ?! Miért kell ezt még mindig vezetni ?! Lendület?! Megszokás ?!

Az új beiratkozási díjak következtében - s most szeptembertől fokozottan így

lesz! - a családok jelentős része csak a gyereket iratja be a könyvtárba, s erre az egy tasakra kölcsönöz az egész család. Néhány éve több cikk is jelent meg a "látens" olvasókról. Ha akkor léteztek, most ez fokozottabban feltételezhető, de !!! A "Munkanapló"-ban változatlanul vezetjük a 14 éven aluli - és felüli látogatókat, kölcsönzőket, s az általuk kölcsönzött műveket. Ha ezek tartalmi összetételét vizsgáljuk, akkor kapunk csak cifra képet! Nem hiszem, hogy az lenne az igazi megoldás, hogy a gyermekeknek a statisztika kedvéért megtiltjuk a felnőtt könyvek kölcsönzését. Inkább a statisztika rendszerén kellene változtatni.

Talán kevésbé lennének indulatos, ha csak ezeket a munkákat érezném feleslegesnek.

Kicsi ügy, nem is kell naponta végezni, de!: ahhoz, hogy egy csekket felvegyek, előtte az "Igenylés elszámolási utalvány kiadására" c. nyomtatványban meg kell hatalmazni önmagam, s ezt bélyegzővel is igazolni. Ezek után a csekk átvételekor a csekkfüzetben és egy füzetben is alá kell

írni, hogy a csekket átvettem. Mi értelme ennek a meghatalmazásnak?!

Mielőtt perlésre leadhatunk egy tasakot, előbb ellenőrizni kell, hogy az olvasó munkahelye még fennáll-e. Igen ám!, de mire ténylegesen perlésre kerül, már egyáltalán nem biztos. Tehát egyszer ellenőrzí a könyvtáros, egyszer a perlési csoport. Mennyibe kerül ez?! Munkabér, telefon- és postaköltség; s az idegek őrlődése.

Nem tudom, hogy ezen hogyan segíthetnénk - talán a perlési csoport megerősítésével? Már többször beszélünk arról, hogy ebben a témában is jó lenne egy kerekasztaltárgyalás. Egyelőre azonban visz minket a lendület, a megszokás. Meddig?! Miért?!

Ezek mind csak apró, ám bosszantó példák voltak, de úgy érzem, hogy valakinek, vagy valakiknek végig kellene ismét, az új helyzetnek megfelelően gondolni a munkafolyamatokat, s megtalálni a megoldásokat.

Weisz Sándorné

EZ TÖRTÉNT

Gyermekélet Gazdagréten

Immár huszonöt hónapja tartja nyitva kapuját a XI/3.sz. fiókkönyvtár Budapest legszebb - lehet hogy elfogult vagyok? - lakótelepén az olvasók előtt. Családi könyvtár vagyunk, tehát a gyerekek nincsenek kirekesztve a felnőtt részből. Ez meg is látszik! Az ifjú korosztály lelkesen veszi birtokba az egész könyvtárat. Szerencsénk van, mert a telepen működő két iskolával az első perctől kezdve nagyon jó a kapcsolatunk. Vetélkedőket szervezünk közösen, s a tanárok rendszeresen hozzák a tanulókat könyvtári foglalkozásokra.

Szembetűnő, hogy mennyire visszafogottabbak az ifjak a foglalkozásokon, mint amikor külön jönnek. Nem jobbak, sőt eleve-venebbek, de...

Öröm számomra, milyen szívesen beszélnek magukról! Egy barátságos mosolyon vagy kérdésen felbátorodva órákig tudnak mesélni. Ezekre viszont még véletlenül sem szabad egy tekintet erejéig sem célozni mások előtt, esetleg négy szemközt sem, ha az illető éppen "más" hangulatban van. Előfordult például, hogy egy gyerektől megkérdeztem, jobban van-e a kutyája? /előtte való héten műtötték a kutyus lábát/. Visszautasító tekintettel válaszolta, "ugyan már, mi baja lenne?" Többet nem is beszélünk ezen a napon. Egy hét múlva mesélte el sírva, hogy azon a bizonyos napon közölte az állatorvos, hogy örökre sánta marad a kis állat.

Néha úgy érzem, hogy sok gyerek azért jár a könyvtárba, hogy beszélgesse. Valójában ez nem egészen így van, a gyerekek majdnem minden alkalommal visznek haza olvasnivalót, gyakran a legutóbbi foglalkozás témájával kapcsolatban.

Számomra érdekes, sőt hízegő is, hogy a gyerekek mennyire igényt tartanak a könyvtárosban az emberre! /Szerencsésük van, mert a felnőttekkel foglalkozó társam is szereti a kicsiket./

Gondolom, minden gyerekkönyvtáros nagy bánata, hogy a felsőtagozatosok ritkábban járnak könyvtárba. Sajnos, ez nálunk is így van, minden erőfeszítés ellenére. Ezért határoztunk úgy, hogy a nyáron 25. negyedik osztályt végzett gyerek számára helytörténeti tábort idítunk.

A tábor célja a XI. kerület érdekességeinek megismerése és megszerettetése volt. Délelőttönként kirándulni mentünk, délután megbeszeltük a látottakat. Egy-egy meghívott előadó tette színessé a napot. Az ebédet a gazdagréti Házi-étkezdében fogyasztottuk. Nagyon finom volt, bár nem mindig találkozott a gyerekek ízlésével./ Az egyhetes tábor részvételi díja 250 forint volt, amelyből az ebédet fedeztük. Nagy segítséget nyújtott a kerületi tanács /5.000.-Ft/, és a főkönyvtár, mely az előadói díjakat fedezte, és személyi segítséget is nyújtott, dr. Petrányi Istvánné személyében.

Kirándulmi mentünk a Gellért kolostor romjaihoz, Gellért püspök itt töltötte a halála előtti utolsó éjszakáját, s a hagyomány szerint itt halotta a "magyarok szimfóniáját." A Sas-hegyen megnéztük a természetvédelmi területet; s végül alaposan megvizsgáltuk a Gellért hegyet. Vendégünk volt Ágasi Ágnes költőnő, Horgas Béla író, Bicskei Gábor képzőművész és Zsidi Paula régész, ő vezette a gazdagréti ásatásokat. Felkerestük az örmezei fiókkönyvtárat, ahol F. Fasang Márta színvonalas Bartók Béla foglalkozásán vettünk részt.

Minden összefoglalva, a tábor nagyon jól sikerült. 25 gyerekből 15 törzsolvasónk maradt és könyvtári klubot alakított. Velük azóta is járom Budapest múzeumait, nagyobb könyvtárait, könyvkiadóit. Azt hiszem, sikerült megszerettetni szűkebb hazájukat, Gazdagrétet is. Szűcs Tamás, ötödik osztályos tanuló így írt erről: "Mit jelent nekem Gazdagré? A gyermekkoromat, a barátokat, az iskolát, bánatot, örömet, és a szüleimet egyaránt."

Gondos Mihályné
gyermekkönyvtáros

SZAKSZERVEZETEK

KKDSZ

Szeptember 27-én a Bizalmi Testület megválasztotta az új tisztségviselőket. Elnök: dr. Bartos Éva /hálózati és felügyeleti osztály/; titkár: dr. Arató Anta /KESZ/; számvizsgáló bizottság elnöke: Tóth Józsefné /számviteli osztály/; ifjúsági, sport és kulturális felelős: dr. Babákné Kálmán Marianne /IV. ker./; bizalmi felelősök: Bakonyiné Benyovszky Katalin /IX. ker./ és Pintér Ferencné /zenei gyűjtemény/; munkamozgalmi és nőfelelős: Bencsikné Kucska Zsuzsa /I. ker./; gazdasági felelős: Kádár Lászlóné /számviteli osztály/; TT-felelős: Kerek Vera /központi könyvtár/; szociálpolitikai felelős: Szecsei Lászlóné /XVI. ker./; bérfelelős: Téchy Tünde /VII. ker./; munkavédelmi felelős: Vidák Jenő /ÜFO/.

A BT meleg szeretettel köszönte meg a leköszönő titkár, Tverdota Miklósné dr. és a volt SZB tagok eredményes munkáját. A KKDSZ elismerését Riedl Károly elnök tolmácsolta, majd röviden szólt a szakszervezet előtt álló feladatokról, a KKDSZ novemberben szervezendő első kongresszusáról. A kongresszusra Tverdota Miklósnét és Arató Anta t választották meg küldöttnek.

☆☆☆

A BT döntött az intézet vezetőségének arról a javaslatáról, hogy a jutalmazás év végén, bérarányosan történjen, mintegy a 13. havi fizetésként. A testület - egyéb lehetőségeket is megfontolásra javasló hozzászólások, vita után - elfogadta a javaslatot, annál is inkább, mert az nem zárja ki az egyes kiemelkedő tevékenységek egyéb módon történő jutalmazását.

TDDSZ

A TDDSZ Szabó Ervin csoportja október 5-én megtartotta őszi, "évadnyitó" értekezletét.

Mindenekelőtt szeretettel köszöntjük a Közalkalmazottak Szakszervezetének újonnan megválasztott tisztségviselőit, abban az őszinte reményben is, hogy a dolgozók érdekvédelmében aktív és hatásos együttműködés alakulhat ki a két szakszervezet között.

Döntés született arról, hogy - jelen anyagi helyzetünket tekintve - mód és lehetőség nyílik arra, hogy tagjainkat segélyben részesítsük: szülési, temetési, betegségi, beiskolázási, házassági és szociális-rendkívüli esetekben utalhatunk ki 1000-1000 Ft-ot. A segélyezési kérelmek között a betegségi ill. a szociális-rendkívüli segély odaítélése a tagság egészének véleményén alapszik, a többi kategóriában a bizalmi saját hatáskörében intézhető.

A Közalkalmazottak Szakszervezetével közösen azt az álláspontot képviseltük, hogy 13. havi fizetés kerüljön kifizetésre - a szabályozók figyelembe vételével - vagyis ez az összeg ne differenciált jutalomként jelenjen meg.

Örömmel üdvözlöttük a művelődési miniszter 24/1989/VIII. 10./MM. sz. rendeletét /Műv. Közlöny szept. 24./ mely a vezetői kinevezések lehetőségén belül jelent komoly változást. A törvény - kivételek nélküli - alkalmazását intézményünkben egyöntetűen támogatjuk

Újonnan jelentkező tagjaink részére jelentkezési lapok a bizalminál /Közhasznú Információs Szolgálat/ kérhetők.

dr. Révy Eszter
TDDSZ bizalmi

Személyi hírek

J u t a l o m

Bartha Lajosné a II/3-as fiókkönyvtár vezetője és Pataki Ferenc a bibliográfiai osztály vezetője nyugdíjba vonulása alkalmából pénzjutalomban részesült.

Pataki Ferencné az V. kerületi főkönyvtár gyermekrészleg vezetője 4.000.- forint rendkívüli jutalmat kapott a könyvtár átalakítása alkalmából végzett többletmunkáért.

Szász Ilona a X. kerületi főkönyvtár igazgató helyettes 5.000.- forint jutalomban részesült a Király-játék c. forgatókönyv elkészítéséért.

K i n e v e z é s

Karakó Józsefné csoportvezetőt a XXII. kerületi főkönyvtár igazgatójává, Szabó Jánosné főosztályvezetőt a XIII. kerületi főkönyvtár igazgatójává és Tóth Sándorné kerületi könyvtárigazgató helyettesét a VII. kerületi főkönyvtár igazgatójává nevezték ki.

Ú j m u n k a t á r s

Goóz Ágnes könyvtáros /XII. kerületi főkönyvtár/.

S z ü l e t é s

Ácsné Varga Mónikának /XII. kerületi főkönyvtár/ Tamás nevű kisfia, Spránitz Juditnak /III. kerületi főkönyvtár/ Gáspár nevű kisfia és Szaszkoné Kölber Andreának /XX. kerületi főkönyvtár/ Gabriella nevű kislánya született.

A szülőknek és a kisbabáknak jó egészséget kívánunk.

BETÜLTETLEN ÁLLÁSHELY

Központi könyvtár
olvasószolgálati főosztály

Leltározási csoportvezető

Főiskolai végzettség

Értesítés

Kiss Jenő főigazgató 1989. november-december hónapban minden kedden délután 14-17 óráig fogadóórát tart, bármilyen (egyéni, intézeti stb.) témában várja az érdeklődőket.

Nemcsak a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár központjában és hálózatában, hanem az egész magyar könyvtárügyben is jelentős változások vannak folyamatban, vagy váltak esedékessé. Ezekről a változásokról - mivel közvetve vagy közvetlenül valamennyiünket érintik - célszerű minél szélesebb körben és rendszeresen véleménycserét folytatni. A könyvtárunk és könyvtárügyünk fejleményei iránt érdeklődő kollégákat szívesen látja egy beszélgetéssorozatra Papp István; az első alkalommal 1989. november 8-án, szerdán 10 órától 13 óráig az igazgatóságon.

Deák Sándor gazdasági igazgató november 15-én 10-13 óráig beszélgetésre várja azon kollégákat, akik a könyvtár gazdasági problémái illetve gazdaságpolitikai kérdések iránt érdeklődnek.

Oktatási hírek

Lakatos Józsefné (XII. ker.) szeptember 21-22-én a Győrben megrendezésre került regionális gyerekkönyvtáros továbbképzésen vett részt.

Mészáros Ildikó (VI. ker.) szeptember 29. és október 1. között az Országos Közművelődési Központ által szervezett számítógépes tanfolyamon vett részt.

☆☆☆

Gyerekkönyvtáros műhely kezdte meg működését a XIX. ker. főkönyvtárban. Célja, hogy öntevékeny keretek között segítséget nyújtson a szakmai munkában és az önképzésben. Nemre, korra, munkakörre való tekintet nélkül várják az érdeklődő kollégákat! Telefon: 570-772 /Pálos Bea. Leközelebbi összegyűjtés: november 15-én 9 órakor.

A Szerzeményezési és feldolgozó osztály munkatársai szeptember végén az ungvári Területi Könyvtár meghívására szakmai tapasztalatcsere kiránduláson vettek részt.

☆☆☆

Dr. Faragó Tamás, a Budapest-gyűjtemény vezetője visszatért egyéves ösztöndíjas tanulmányútjáról az Egyesült Államokból.

☆☆☆

Pesti Ernő (Olvasószolgálat) az Országos ösztöndíj tanács pályázatának elnyerésével szeptember 17-től 2 hetes tanulmányúton tartózkodott Dániában.

LORBERT JÁNOS
1900-1989

Régi dolgozó társunktól búcsúzunk. Idősebb kollegáink ismerhették, hiszen nyugdíjba vonulása után még 1981-ig dolgozott a központi olvasószolgálatban raktárkezelőként, a kikölcsozött könyvek ellenőréként.

Lorbert János egy Vas megyei községben, földműves családban született. A nehéz ifjúság után 1920-ban jött Budapestre és a János Kórházban helyezkedett el, innen került a könyvtárba 1934-ben. Raktárosként és kézbesítőként dolgozott, majd 1951-től a könyvtár gondnoka lett. Szorgalmasan, lelkiismeretesen, aprólékos gondossággal látta el munkáját, körültekintően oldotta meg sokrétű feladatait. Szikár alakja mindenütt feltűnt, ahol szükség volt rá. Munkáját Miniszteri Dícséret és FSZEK Kiváló Dolgozó kitüntetés ismerte el. Emlékét kegyelettel őrizzük.

ÜRÖGI ERZSÉBET
/1944-1989/

Pál apostol írt a szeretetről - és a halálról:

- "Mi is miért veszélyeztetjük magunkat minden pillanatban? Naponként halál révén állunk."

- "És ha jövődőt tudok is mondani és minden titkot és minden tudományt ismerek is..., szeretet pedig nincsen én bennem, semmi vagyok."

- "Mint utolsó ellenség töröltetik el a halál."

Ürögi Erzsébet, Zizi meghalt.

Azt hittük, valami félreértés történt, a hír téves. Hiszen nemcsak fiatal - egész életében "stramm" ember volt, vidám, tele életkedvvel, aktivitással. Évtizedekig volt kollegánk, bár utóbb - családja miatt - máshol dolgozott. Nem a kényelmesebb megoldás lehetőségével élt; még közelebb ment az olvasókhoz: a csepeli gyárban volt népművelő-könyvtáros.

Nem volt könnyű sorsa, de nagyon igényes volt önmagával szemben. Ezért tett nyelvvizsgát - csak úgy, l'art pour l'art -, végezte el a szociológia szakosítót.

Sírja mellett szomorúan hallgattuk, mennyire eltörpülnek szakmai "jócselekedeteink" a halál robusztus nagysága és ereje mellett. Mégis tanúként vallom, rengeteget adott az embereknek. Talán nem is tudnak róla, de ez így van.

Évekig kettesben dolgoztunk; barátok voltunk, nemcsak kollegák. Pontosabban kollegából váltunk barátokká. Tudott és mert szeretni embereket. A "más"-ságot nem egyszerűen tolerálta: értékelni is képes volt. Ezért volt gazdag élete korai halála ellenére is.

Tudott kritizálni és megérteni. Egyet nem tudott, és nem akart: közömbös lenni. Ellen-ségesnek sem láttam soha.

Éltünk át egymás mellett súlyos magánéleti kríziseket is. Jó testvérnél többet segített, hiszen együtt töltöttük napjainkat. És akart segíteni. Sokszor csodálkozom, milyen távol tudják tartani magukat egymástól munkatársak. Túlzás nélkül mondhatom, az életemet, de legalábbis az egészségemet köszönhetem annak, hogy teljes emberséggel állt mellettem, ha kellett.

Hiszem, hogy erkölcsi erejének emléke két kicsi fiát is védeni fogja. A balladák képeire gondolok a szeretet síron túli erejéről.

Egy hirtelen rosszul lettem /és talán az orvosi óvatosság hiánya/ végzett velem. Nem betegeskedtem; élhetett volna még akár negyven évet is.

Kedves Kollegáim, nagyon vigyázzatok magatokra.

És nagyon vigyázzunk egymásra.

O. Ecsedi Katalin